

Zesentwintigste zondag door het jaar B cyclus 27 september 2015

Numeri 11,25-29

Jakobus 5,1-6

Marcus 9,38-43.45.47-48

Numeri 11,25-29

Eerste lezing uit het boek Numeri

In die dagen
daalde de HEER neer in een wolk,
sprak tot Mozes en legde een deel van de geest
die op Mozes rustte, op de zeventig oudsten.
En toen de geest op hen rustte, profeteerden zij,
maar later hebben zij het niet meer gedaan.
Nu waren er twee mannen in het kamp gebleven.
De een heette Eldad, de ander Medad.
Ook op hen rustte de geest
- zij stonden op de lijst al waren zij niet naar de tent gegaan -
en zij profeteerden in het kamp.
Een jongen ging het ijlings aan Mozes vertellen en zei:
"Eldad en Medad zijn aan het profeteren in het kamp."
Jozua, de zoon van Nun,
die reeds als jongeman in dienst van Mozes gekomen was,
zei daarop tot Mozes:
"Mijn heer, dat moet u hun verbieden."
Mozes zei hem:
"Waarom komt u voor mij op?
Ik zou willen dat heel het volk van de HEER profeteerde
en dat de HEER zijn geest op hen legde."

Jakobus 5,1-6

Uit de brief van de heilige apostel Jakobus

Broeders en zusters,
Gij die rijk zijt:
weent en jammert om de rampen die over u komen.
Uw rijkdom is verrot,
uw mooie kleren zijn door motten aangetast,
uw goud en zilver is verroest.
Die roest zal tegen u getuigen
en als een vuur uw vlees verteren.
Schatten hebt gij verzameld,
terwijl het de laatste dagen zijn.

Hoort,
het loon dat gij hebt onthouden
aan de arbeiders die uw velden hebben gemaaid
roept luid,
en de kreten van uw oogsters zijn doorgedrongen
tot de oren van de Heer der heerscharen.
Gij hebt op aarde gezwelgd en gebrast,
gij hebt u vetgemest voor de dag van de slachting.
Gij hebt de rechtvaardige gevonnist en vermoord;
hij heeft geen verweer tegen u.

Marcus 9,38-43.45.47-48

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus

In die tijd zei Johannes tot Jezus:
“Meester, we hebben iemand die ons niet volgt,
in uw naam duivels zien uitdrijven,
en we hebben getracht het hem te beletten
omdat hij geen volgeling van ons was.”
Maar Jezus zei:
“Belet het hem niet,
want iemand die een wonder doet in mijn Naam
zal niet zo grif ongunstig over Mij spreken.
Wie niet tegen ons is, is voor ons.
Als iemand u een beker water te drinken geeft
omdat gij van Christus zijt, voorwaar Ik zeg u:
zijn loon zal hem zeker niet ontgaan.
Maar als iemand
een van deze kleinen die geloven, aanleiding tot zonde geeft,
het zou beter voor hem zijn
als men hem een molensteen om de hals deed en in zee wierp.
Dreigt uw hand u aanleiding tot zonde te geven,
hak ze af;
het is beter voor u verminkt het leven binnen te gaan
dan in het bezit van twee handen in de hel te komen,
in het onblusbaar vuur.
Het is beter voor u kreupel het leven binnen te gaan
dan in het bezit van twee voeten in de hel te worden geworpen.
Het is beter voor u met één oog het Rijk Gods binnen te gaan
dan in het bezit van twee ogen in de hel te worden geworpen,
waar hun worm niet sterft en het vuur niet gedoofd wordt.”

Commentaar

Jean Bastiaens

Kunnen er bij ons nog vragen gesteld worden?

De tweede lezing komt, zoals vorige zondag, uit de brief van Jakobus. Een ijzersterke tekst, geschreven in de beste traditie van de profetische kritiek. De aangesprokenen zijn de rijken uit eigen kring: zij die het zich kunnen permitteren om kommerloos te leven en helemaal op te gaan in luxe en etentjes allerhande, terwijl ze de arbeider wel zijn rechtvaardig loon onthouden. De profeten hebben het altijd weer gehad over de sociale verhoudingen binnen Israël: een samenleving die de Tora serieus neemt en als maatstaf aanneemt, zal ook recht doen aan wat mensen toekomt, of dat nu gaat om geld, om onderdak, om kleding, om voedsel of om respect. De Tora probeert de rechten van de vreemdeling te vrijwaren, en komt op voor de meest kwetsbaren, onder wie de 'weduwen en de wezen' vaak exemplarisch voorop staan. De lezing uit de Jakobusbrief heeft de kracht van een kleine komeet en komt zomaar onze zorgeloze liturgie binnengewaaid.

Het is de opdracht van elke geloofsgemeenschap om na te denken over de sociale (wan)verhoudingen, over de verdeling van de rijkdommen, over rechtvaardigheid en vrede. Volgens de sociale leer van de Kerk hebben de goederen van de aarde een universele bestemming, en kunnen mensen deze niet exclusief voor zich opeisen. In een geglobaliseerde tijd zijn veel grenzen weggevallen, en beseffen we dat onze rijkdom nog te zeer ten koste gaat van arbeiders die ergens ver weg zwaar onderbetaald worden. In niet mis te verstane woorden schudt Jakobus ons wakker, en roept ons op eens grondig na te denken. De vredesweek die in het verschiet ligt, biedt ons daartoe een mooie kans.

Ook in de evangelielezing gaat het over kwetsbare mensen, dat wil zeggen over al degenen die zich met moeite en twijfel recht houden binnen de geloofsgemeenschap. We spreken soms ook wel over 'interne diaconie': hebben we oog voor de noden van de verschillende leden van onze gemeenschap? Worden alle stemmen wel gehoord? Komt iedereen voldoende aan bod? Of wordt de dienst bij ons uitgemaakt door een klein groepje van altijd dezelfde? Ook dat zijn belangrijke vragen die regelmatig opnieuw gesteld moeten worden. Een gemeenschap waar zulke vragen aan bod mogen komen, mag met recht een vrije en open gemeenschap worden genoemd. De ideale gemeenschap bestaat natuurlijk niet, maar een gezonde vorm van zelfkritiek en bevraging van wat bij ons 'de gewoonte is' geven aan de geloofsgemeenschap een fris karakter.

Aandacht voor 'de kleinen die geloven' gaat echter hand in hand met aandacht voor mijn eigen opstelling en wijze van doen. De oproep van Jezus klinkt ondubbelzinnig: heb je soms last van grijphanden of ellebogenwerk, of heb je last van stampvoeten, of heb je last van ogen die per se alles willen zien of die dwingend willen zijn? Doe er dan alles aan om daar vanaf te geraken! Het is nogal logisch dat we hier geen pleidooi horen voor zelfverminking, maar wel om dringend jezelf te veranderen daar waar dat mogelijk is en nodig is. Die – moeilijke – verandering gebeurt vooral door dingen te laten, door iets niet meer te doen. Het is een oefening in zelfdiscipline. Wie heeft er gezegd dat evangelisch leven een makkie is? Na deze zware kost, bieden de eerste lezing en het begin van de evangelielezing misschien wat soelaas. Beide teksten bevatten namelijk een zeer geruststellende gedachte: ook mensen 'buiten ons kamp' zijn dragers van de Geest! Het komt niet aan ons toe om vast te leggen wie erbij hoort en wie niet. Ook Eldad en Medad horen erbij, ook al hebben zij zich niet gedragen zoals de andere achtenzestig oudsten. Hier heeft Jozua een fundamenteel lesje van Mozes te leren. En de leerlingen van Jezus blijken in hetzelfde bedje ziek te zijn: ook zij willen strakke

lijnen trekken tussen wie er wel en niet bij hoort. Maar GOD is geest, en soeverein. En Jezus draait de voorstelling van zaken dan ook helemaal om: 'Wie niet tegen ons is, is voor ons.' Dat schept meteen geweldig veel ruimte. En Jezus maakt met een beeld duidelijk wat Hij hier zeggen wil: zelfs wanneer iemand je nog maar een beker water geeft omdat je Jezus Messias toebehoort, zal het loon hem niet ontgaan.

De drie lezingen van deze zondag zitten behoorlijk dicht op ons vel. Aan de ene kant worden we gevraagd kritisch te blijven en onze eigen manier van doen serieus onder de loep te nemen, aan de andere kant worden we gevraagd onszelf voldoende te relativieren. Mooi is dat!